PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W GDAŃSKU

RGD. 61-33/11/IW

Gdańsk, 30 grudnia 2011 r.

DECYZJA NR RGD. 35/2011

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 i § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko przedsiębiorcy: Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie **:**

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie, polegającą na stosowaniu we wzorcu umowy zatytułowanym *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowienia o brzmieniu: *Odbiorca może domagać się od przedsiębiorstwa obniżenia należności w razie dostarczenia wody o pogorszonej jakości. Roszczenie z tego tytułu Przedsiębiorstwo rozpatrywać będzie na podstawie zgłoszonej na piśmie reklamacji w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od wystąpienia zdarzenia* uznanego za postanowienie niedozwolone wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 [45] Kpc, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

II. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie polegającą na stosowaniu we wzorcach umów zatytułowanych *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i sta-

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30
TEL/FAX (058) 346-29-33, 346-29-32, 301-51-75
E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

nowi naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

III. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie polegającą na stosowaniu we wzorcu umowy zatytułowanym *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o brzmieniu: *Przedsiębiorstwo ma prawo rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenie w przypadku: (…) dokonania zmian w instalacji Odbiorcy wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń Przedsiębiorstwa,* co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowi naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

IV. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie polegającą na stosowaniu we wzorcach umów zatytułowanych *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o brzmieniu: *Jeżeli Odbiorca zmienił adres lub siedzibę i nie zawiadomił o tym Przedsiębiorstwa, faktury oraz inne dokumenty wysyłane przez przedsiębiorstwo poczytuje się za doręczone odbiorcy,* uznanego za postanowienie niedozwolone wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} Kpc, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

V. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie polegającą na stosowaniu we wzorcach umów zatytułowanych: *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* postanowienia o brzmieniu: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej porozumienia strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego* oraz wzorcach umów zatytułowanych: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu) postanowienia o brzmieniu: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej umowy strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego,* uznanego za postanowienie niedozwolone wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} Kpc, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

VI. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) **umarza się** postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę: Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającą na stosowaniu we wzorcu umownym zatytułowanym *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym,* postanowienia o brzmieniu: *Zmiana warunków świadczenia usług określonych w umowie, o której mowa w ust. 1, wiąże strony niniejszej umowy bez konieczności dokonywania jej zmian.*

VII. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie kary pieniężne w wysokości:

1) **24.071 zł.** (słownie: dwadzieścia cztery tysiące siedemdziesiąt jeden złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II i III sentencji niniejszej decyzji,

2) **14.443 zł** (słownie: czternaście tysięcy czterysta czterdzieści trzy złote), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punktach I, IV i V sentencji niniejszej decyzji.

VIII. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do jej art. 33 ust. 6 ustawy, działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **postanawia się obciążyć** Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Białogardzie, **kosztami niniejszego postępowania** w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję w kwocie 11,25 zł (słownie: jedenaście złotych 25/100) oraz **zobowiązuje się** Spółkę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W I półroczu 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej: *Prezesem UOKiK* lub *Prezesem Urzędu*, przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. sprawy: RGD. 400/2/11/IW), mające na celu wstępne ustalenie, czy stosowane przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Białogardzie, zwaną dalej: *RWiK* lub *Spółką*, zasady świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odbioru ścieków oraz przejmowania urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych wybudowanych przez osoby trzecie (fizyczne i prawne) ze środków własnych nie naruszają przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w tym czy sprawa ma charakter antymonopolowy.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dały podstawę do podejrzenia, że niektóre postanowienia stosowanych przez RWiK wzorców umów zawieranych z konsumentami są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone i wpisanych do Rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, zwanego dalej: *rejestrem*, albo sprzeczne z przepisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), zwanej dalej: *ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu.*

Mając na uwadze powyższe w dniu 9 września 2011 r. wszczęto z urzędu postępowanie w sprawie stosowania przez RWiK praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (k. 1- 2) i postawiono Spółce zarzut stosowania we wzorcach umów zatytułowanych:

I. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków,* postanowienia o brzmieniu: *Odbiorca może domagać się od przedsiębiorstwa obniżenia należności w razie dostarczenia wody o pogorszonej jakości. Roszczenie z tego tytułu Przedsiębiorstwo rozpatrywać będzie na podstawie zgłoszonej na piśmie reklamacji w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od wystąpienia zdarzenia,*

uznanego za postanowienie niedozwolone i wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 [45] Kpc, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

II. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym,* postanowienia, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia,

co mogło zostać uznane za niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

III. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym,* postanowienia o brzmieniu: *Przedsiębiorstwo ma prawo rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia w przypadku: (…) dokonania zmian w instalacji Odbiorcy wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń Przedsiębiorstwa,*

co mogło zostać uznane za niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

IV. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym,* postanowienia o brzmieniu: *Jeżeli Odbiorca zmienił adres lub siedzibę i nie zawiadomił o tym Przedsiębiorstwa, faktury oraz inne dokumenty wysyłane przez przedsiębiorstwo poczytuje się za doręczone odbiorcy,*

uznanego za postanowienie niedozwolone i wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 [45] Kpc, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

V. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o brzmieniu: *Zmiana wa-*

runków świadczenia usług określonych w umowie, o której mowa w ust. 1, wiąże strony niniejszej umowy bez konieczności dokonywania jej zmian,

uznanego za postanowienie niedozwolone i wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 [45] Kpc, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VI. *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* postanowienia o brzmieniu: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej porozumienia strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego* oraz zatytułowanych: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu) postanowienia o brzmieniu: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej umowy strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego,*

uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisane do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 [45] Kpc, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W piśmie z dnia 28 września 2011 r., znak: 7907/09/2011, Spółka ustosunkowała się do postawionych zarzutów naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (k. 41- 43), stwierdzając, iż zapisów, o których mowa w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania, (…) *nie można uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, gdyż są to zapisy praktyczne i zabezpieczające w równy sposób obie strony umowy i chroniące je przez ewentualnymi sporami, które byłyby również niekorzystne dla konsumenta*.

AD I.

Odnosząc się do postanowienia o brzmieniu: *Odbiorca może domagać się od przedsiębiorstwa obniżenia należności w razie dostarczenia wody o pogorszonej jakości. Roszczenie z tego tytułu Przedsiębiorstwo rozpatrywać będzie na podstawie zgłoszonej na piśmie reklamacji w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od wystąpienia zdarzenia,* Spółka podniosła, iż *ze względów praktycznych stwierdzenie u Odbiorcy pogorszonej jakości wody musi następować niezwłocznie po jej zauważeniu, gdyż pozwala to na wykrycie przyczyny i zabezpieczenie ewentualnych dowodów uzasadniających prawo konsumenta do zasadnego obniżenia należności. Woda ze swojego charakteru jest cieczą płynną, przepływająca przez wielokilometrowy ciąg sieci i stwierdzenie jej pogorszonej jakości jest możliwe wyłącznie przy niezwłocznym zgłoszeniu tego faktu, stąd zakreślenie przynajmniej 7 dniowego terminu, choć praktycznie powinien on być krótszy, tj. niezwłoczny. Tylko w najkrótszym możliwym terminie będzie możliwe stwierdzenie zaistnienia pogorszonej jakości wody. (…) w razie sporu sądowego to konsument będzie musiał udowodnić fakt pogorszenia wody, więc zapis o jak najszybszym poinformowaniu przedsiębiorstwa wodociągowego jest de facto w interesie konsumenta – bo jak obiektywnie stwierdzić dostarczanie pogorszonej jakości wody np. po upływie 1 miesiąca od zaistnienia faktu. Nie jest to zapis naruszający zbiorowy interes konsumenta ze względów praktyki stosowania prawa i zażegnywania ewentualnych sporów między stronami umowy.*

AD II.

Odnosząc się do postanowienia, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, Spółka oświadczyła, że nie znajduje sprzeczności tego zapisu z art. 8 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.
W opinii Spółki termin ten *(…) jest terminem długim i przysługującym obu stronom, a więc zarówno przedsiębiorstwu, jak i konsumentowi. Zachodzi pytanie czy umowa powinna być bez możliwości rozwiązania za wypowiedzeniem? – dopiero taki zapis byłby zapisem monopolistycznym i naruszającym interes konsumenta. Zapis o prawie wypowiedzenia umowy pozwala konsumentowi np. na rozwiązanie umowy w związku z otrzymaniem oferty konkurencyjnego przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego, czego w sposób faktyczny nie można wykluczyć. Niewyobrażalne byłoby uznanie, iż w interesie konsumenta byłoby zawieranie umów bez możliwości ich wypowiedzenia. Niewykluczonym przecież też jest np. likwidacja spółki RWiK, należy wskazać, iż zgodnie z art. 7 ustawy o samorządzie terytorialnym, zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy, to gwarantuje ciągłość świadczenia usług dla konsumentów. Przykładem (czysto teoretycznym – nigdy nie zastosowanym przez (…) Przedsiębiorstwo) zastosowania prawa do wypowiedzenia w kształcie zgodnym z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków jest sytuacja uregulowana w art. 6 ust. 6, bo przecież mogą zmienić się warunki dopuszczalności możliwości zawarcia umowy z korzystającym z lokalu mieszkalnego w budynku wielolokalowym – wówczas Przedsiębiorstwo będzie mogło wypowiedzieć umowę z korzystającym z lokalu (…) ze względu na niespełnienie warunków z art. 6 ust. 6 ustawy. W okresie wypowiedzenia konsument będzie miał możliwość doprowadzenia stanu faktycznego do wymogów z art. 6 ust. 6 ustawy.*

AD III.

Odnosząc się do postanowienia, zgodnie z którym *Przedsiębiorstwo ma prawo rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia w przypadku: (…) dokonania zmian w instalacji Odbiorcy wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń Przedsiębiorstwa,* Spółka oświadczyła, że nie znajduje sprzeczności tego zapisu z art. 8 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. W ocenie Spółki przepis ten *(…) ma na celu uchronienie urządzeń przedsiębiorstwa przez zmianami instalacji przez Odbiorcę, które mogą negatywnie wpływać na funkcjonowanie sieci i urządzeń przedsiębiorstwa – praktycznym przykładem uzasadniającym wpisanie tego zapisu jest np. przerobienie instalacji w ten sposób, iż następować będzie wprowadzanie do sieci kanalizacyjnej ścieków i odpadów określonych w art. 9 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.* Zdaniem Spółki *brak tego zapisu stawiałby Przedsiębiorstwo w niekorzystnej sytuacji, w zasadzie bez możliwości reakcji na niewłaściwe wykonywanie umowy i ewentualny oczywisty wpływ na funkcjonowanie sieci i urządzeń Przedsiębiorstwa ze strony konsumenta – Odbiorcy.*

AD IV.

Odnosząc się do postanowienia, zgodnie z którym: *Jeżeli Odbiorca zmienił adres lub siedzibę i nie zawiadomił o tym Przedsiębiorstwa, faktury oraz inne dokumenty wysyłane*

przez przedsiębiorstwo poczytuje się za doręczone odbiorcy, Spółka oświadczyła, że *oczywistym jest, iż świadczenie usług ciągłych nie jest związane z ciągłym kontaktem Przedsiębiorstwa z Odbiorcą. Minimum zachowania tego kontaktu jest posiadanie przez obie strony umowy danych adresowych pozwalających na wykonywanie umowy, w tym m.in. naliczanie należności i wykonywanie zapłaty należności przez odbiorcę. Umowa wprowadza minimalny wymóg poinformowania Przedsiębiorstwa o zmianie adresu, w chwili obecnej przy daleko idącej tzw. ochronie danych osobowych Przedsiębiorstwo nie ma możliwości ustalenia adresu Odbiorcy, jeżeli on zmieni miejsce zamieszkania i nie poinformuje o tym Przedsiębiorstwa.* W ocenie Spółki zapis ten porządkuje wzajemne obowiązki stron i w żaden sposób nie stanowi utrudnienia dla konsumenta. Spółka stwierdziła, że *oczywistym jest, iż zasada wprowadzona w tym przepisie działa w drugą stronę – zgodnie z art. 17 ustawy*
o Krajowym Rejestrze Sądowym. Uznanie tego zapisu za naruszające (cytat oryginalny) *prawa konsumenta jest z przyczyn praktyki stosowania prawa nieuzasadnione.*

AD V.

Odnosząc się do postanowienia, zgodnie z którym: *Zmiana warunków świadczenia usług określonych w umowie, o której mowa w ust. 1, wiąże strony niniejszej umowy bez konieczności dokonywania jej zmian,* Spółka oświadczyła, że w jej opinii *uznanie tego zapisu za naruszający prawa konsumenta jest z przyczyn praktyki stosowania prawa nieuzasadnione. Zapis dotyczy np. zmiany parametrów wody w zakresie dopuszczalnym przez przepisy, zmiany urządzeń np. wybudowanie/rozbudowanie przepompowni ścieków, oczyszczalni ścieków, wymianę rur wodociągowych, itp. – te zmiany nie powodują konieczności zmiany umowy.*

AD VI.

Odnosząc się do postanowienia, zgodnie z którym: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej umowy strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego,* Spółka oświadczyła, że w jej opinii *uznanie tego zapisu za naruszający prawa konsumenta jest z przyczyn praktyki stosowania prawa nieuzasadnione.* W opinii Spółki nie jest to zapis narzucony konsumentowi, a umowy w których jest on zamieszczony mogą być negocjowane i nie są narzucane drugiej stronie, a konsument ma prawo wniesienia zmian. Spółka poinformowała, że żaden z konsumentów nie kwestionował tego zapisu.

PREZES URZĘDU USTALIŁ, CO NASTĘPUJE.

Spółka RWiK w dniu 17 października 2001r. została zarejestrowana w KRS pod numerem 0000053791 (k. 12- 14). Prowadzi ona działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta i Gminy Białogard, Gminy Połczyn Zdrój, Gminy Karlino, Gminy Bobolice, Gminy Tychowo, Gminy Biesiekierz i Gminy Rąbino (k. 7).

W ramach prowadzonej przez RWIK działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków Spółka podpisuje z odbiorcami tych usług umowy zatytułowane: *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* (k. 53) i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystają-*

cą z lokalu w budynku wielolokalowym (k. 55- 56). Umowy te na terenie miasta Białogard stosowane są od 2003 r., natomiast w pozostałych gminach – od 2006 r. (k. 8).

Z osobami, które zamierzają przekazać na rzecz Spółki wybudowane przez nie urządzenia wodociągowe i/lub kanalizacyjne zawiera ona umowy zatytułowane: *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie*: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu) - (k. 68- 78). Wzorce tych umów stanowią załączniki do Zarządzenia Nr 34/2010 Prezesa Zarządu Spółki RWiK z dnia 31 grudnia 2010 r. wprowadzającego aneks nr 1 do zarządzenia nr 38/2007 Prezesa Zarządu Spółki z o.o. z dnia 31 grudnia 2007 w sprawie przejmowania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych wybudowanych ze środków własnych przez osoby trzecie. Zarządzenie Nr 34/2010 weszło w życie od 1 stycznia 2011 r., natomiast zarządzenie nr 38/2007 obowiązywało od 31 grudnia 2007 r. W dokumentach stanowiących załączniki do zarządzenia nr 38/2007 zatytułowanych: *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie*: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu) znajdowały się również postanowienia cytowane w punkcie VI sentencji decyzji (k. 57 – 67).

PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE.

Dla rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów niezbędne jest uprzednie ustalenie, czy na skutek działań przedsiębiorcy zagrożony został interes publicznoprawny, bowiem bez spełnienia tego warunku Prezes Urzędu nie jest upoważniony do realizacji zasadniczego celu ustawy, który, zgodnie z jej art. 1 ust. 1, jest definiowany jako określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do zastosowania tej ustawy jest, aby działanie przedsiębiorcy – któremu zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiło potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem działania Spółki nie były ograniczone do określonych odbiorców lub ich grupy. Dotyczyły wszystkich aktualnych i potencjalnych odbiorców wody i dostawców ścieków na terenie działania Spółki.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje natomiast, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Odpowiednio do

art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i art. 22^1 Kodeksu cywilnego za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej nie związanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie jest podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności.

STATUS PRZEDSIĘBIORCY

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447) wynika, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą.

W przedmiotowej sprawie podmiot będący stroną postępowania bez wątpienia posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego, prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (k. 12-14), a więc jest to podmiot prawa wyodrębniony organizacyjnie i majątkowo, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zachowania Spółki podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

NARUSZENIE ZBIOROWYCH INTERESÓW KONSUMENTÓW

Kolejną przesłanką, jaką należy wziąć pod uwagę w niniejszej sprawie jest wykazanie, iż kwestionowane zachowania przedsiębiorcy godzą w interesy konsumentów oraz, że zagrożone są zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie objaśnia znaczenia pojęć *godzenia w interesy konsumentów* oraz *zbiorowego interesu konsumentów.* Należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków. Nie jest zbiorowym interesem suma indywidualnych interesów konsumentów.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07) Sąd Najwyższy wskazał, iż wystarczające dla stwierdzenia, że ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów konsumentów powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów) wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. W pojęciu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów mieści się działanie przedsiębiorcy, które jest skierowane do oznaczonych, ale

dostatecznie licznych konsumentów, o ile przy tym łączy ich wspólna cecha rodzajowa, np. przyłączenie do tej samej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej[1]. W ww. wyroku Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż sformułowanie: *nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów* należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, iż potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

Zgodnie z powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego przez interes zbiorowy należy rozumieć zatem interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów konieczne jest, żeby działanie przedsiębiorcy było skierowane nie do konkretnej osoby, lecz do grupy adresatów wyodrębnionych za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Działanie o takim charakterze jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa nie tylko w odniesieniu do konkretnych konsumentów, lecz wobec każdego z członków danej zbiorowości. Przy tym zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały rzeczywiście naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Istotne jest to, że przedmiotowe działanie może zagrozić, przynajmniej potencjalnie, interesom pewnego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

W przedmiotowej sprawie zakwestionowane zachowania Spółki dotyczą zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane są do szerokiego ich kręgu. Stosowane praktyki wymierzone są zatem we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez Spółkę usług, z którymi zawarto umowy określające zasady świadczenia na ich rzecz usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków lub też umowy dotyczące przejęcia na majątek Spółki wybudowanych przez osoby trzecie odcinków sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, na podstawie wzorców zakwestionowanych we wszczęciu postępowania, jak również w jej potencjalnych i przyszłych kontrahentów. Zakwestionowane zachowania podejmowane są w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury wzorców umów, jakimi posługuje się Spółka w obrocie gospodarczym. Wzorce skierowane są do szerokiego kręgu odbiorców, co z założenia oznacza, iż działanie przedsiębiorcy jest ustalone, jednakowe i powtarzalne we wszystkich przypadkach, gdy dany wzór umowy znajduje zastosowanie. Wskazuje to na naruszenie interesu publicznego, przez który należy rozumieć prawo wszystkich odbiorców przedsiębiorstwa (konsumentów) do korzystania z jego usług, którego to prawa mogą zostać pozbawieni wyłącznie na podstawie przepisów prawa.

BEZPRAWNOŚĆ DZIAŁAŃ

Ostatnią z przesłanek, jakie należy rozważyć w celu uprawdopodobnienia naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorcę zachowań. Bezprawność ujmowa-

[1] C. Banasiński, E. Piontek „*Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*", LexisNexis Warszawa 2009, str. 454.

na jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów *(…) muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa"*[2].

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów[3]. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Artykuł 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem[4].

W art. 24 ust. 2 ustawodawca wskazał przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Katalog ten nie jest jednak wyczerpujący. Ustawodawca posłużył się tutaj terminem *w szczególności,* co oznacza, że ma on charakter przykładowy. Stąd za w pełni uzasadnione należy przyjąć stanowisko, że przejawem praktyki określonej w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów są te działania przedsiębiorcy, które naruszają przepisy innych aktów prawnych. Jak na to wskazuje ugruntowane orzecznictwo z zakresu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, oprócz praktyk literalnie wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów *za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (…) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów*[5].

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego[6]. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje ponadto strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

Bezprawność działań przedsiębiorcy i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów rozważono poniżej oddzielnie dla każdego ze stawianych zarzutów.

---

[2] Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35. Por. również: M. Szydło: Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów, Monitor Prawniczy nr 2004/17/791.
[3] Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).
[4] Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).
[5] Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.
[6] Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r. (sygn. akt I PKN 267/2001).

Stosownie do art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli Prezes Urzędu stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 tej ustawy wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania.

AD II I III.

W przedmiotowym postępowaniu postawiono RWiK zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczący wykorzystywania w stosowanych w obrocie z konsumentami wzorcach umów zatytułowanych:

1. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia,
2. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o treści: *Przedsiębiorstwo ma prawo rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia w przypadku: (…) dokonania zmian w instalacji Odbiorcy wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń Przedsiębiorstwa.*

Analizując przesłankę bezprawności kwestionowanych zachowań Spółki należy wskazać, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług. Zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

1) przyłącze wodociągowe lub kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
3) jakość odprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
4) został stwierdzony nielegalny pobór wody, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Formułując ten przepis, ustawodawca nie posłużył się terminem *w szczególności* lub podobnym, co oznacza, że tak sformułowany katalog ma charakter zamknięty. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie może zaprzestać świadczenia usług na rzecz odbiorców w innych przypadkach niż określone w ustawie.

Skoro tylko w wymienionych enumeratywnie przypadkach przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć wodę lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, to też tylko w tych samych przypadkach można umowę wypowiedzieć. Przyczyny wypowiedzenia umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne tworzą więc zbiór zamknięty, co oznacza, że nie może być on rozszerzany o inne powody nie wskazane w ustawie

o zbiorowym zaopatrzeniu. Rozwiązanie umowy oznacza praktycznie zaprzestanie świadczenia usługi dostarczania wody lub odprowadzania ścieków.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie postanowienia umownego, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez każdą z jej stron, w tym przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, (co skutkuje odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego) nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zdarzenia, objęte hipotezami powołanego wyżej przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego i nie dopuszczają rozwiązania umowy przez przedsiębiorcę z dowolnej przyczyny. Oznacza to, że kwestionowane postanowienie umowne, przywołane w **punkcie II** sentencji decyzji, statuuje możliwość przekroczenia przez Spółkę jej ustawowych kompetencji jako dostawcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków do rozwiązywania umów łączących ją z odbiorcami usług, a w konsekwencji uprawnień do wstrzymania świadczenia usług. Postanowienie to przewiduje możliwość podjęcia przez Spółkę działań polegających na rozwiązaniu za wypowiedzeniem łączącej ją z konsumentem umowy w każdym czasie i z dowolnej przyczyny. W konsekwencji skutkuje to możliwością odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego także w sytuacjach, które nie zostały wskazane w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Zdaniem Prezesa Urzędu takie uregulowanie przez RWiK stosunków umownych pozbawia konsumentów przysługującej im z mocy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu ochrony przed swobodnym odcięciem dostaw wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego przez przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne. Takie działanie Spółki należy uznać za nieznajdujące uzasadnienia w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. Jednocześnie – mając na uwadze stanowisko RWiK zawarte w piśnie z dnia 28 września 2011 r. – należy podkreślić, że Prezes UOKiK w niniejszym postępowaniu nie kwestionuje prawa konsumenta do rozwiązania umowy łączącej go z przedsiębiorstwem wodociągowo – kanalizacyjnym w każdym czasie i z dowolnej przyczyny.

Prezes UOKiK zakwestionował również stosowanie przez RWiK postanowienia umownego, zgodnie z którym Spółka ma prawo rozwiązać łączącą ją z konsumentem umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia w przypadku dokonania zmian w instalacji odbiorcy usług wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego. Przywołane w **punkcie III** sentencji decyzji postanowienie przewiduje możliwość podjęcia przez Spółkę działań powodujących odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego w sytuacji, która nie została przewidziana w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. Tym samym statuuje ono możliwość przekroczenia przez Spółkę jej ustawowych kompetencji jako dostawcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Zakwestionowane przez Prezesa UOKiK zachowania RWiK - dotyczące trybu rozwiązywania przez Spółkę umowy z zachowaniem okresu wypowiedzenia oraz okoliczności uprawniających do rozwiązania przez nią umowy bez zachowania tego okresu z powodu dokonania zmian w instalacji odbiorcy usług wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń przedsiębiorstwa - godzą w interesy konsumentów. Stosowanie w ww. wzorcach umów kwestionowanych klauzul pozbawia odbiorców możliwości korzystania z usługi o charakterze powszechnym, niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania każdego

gospodarstwa domowego i przedsiębiorcy, w sytuacji – gdy zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa – nie byliby pozbawieni dostarczania wody i odbierania ścieków. Działanie przedsiębiorcy, nie respektujące tej ochrony należy uznać za godzące w interesy konsumentów, gdyż wywołuje negatywne skutki w sferze praw konsumentów. To dodatkowo przesądza o uznaniu, że kwestionowane przez Prezesa Urzędu zachowania dotyczą ogółu konsumentów jako zbiorowości.

W ocenie Prezesa Urzędu, pozbawienie konsumentów przysługującej im z mocy ustawy ochrony przed odcięciem dostawy wody lub odbioru ścieków, poprzez sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę uregulowanie, zawarte we wzorcach umownych, uprawniające Spółkę do rozwiązania umowy, a w konsekwencji odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego świadczy o bezprawności kwestionowanych postanowień umownych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż kwestionowane zachowania Spółki stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z powyższym orzeczono jak w **punkcie II** i **III** sentencji niniejszej decyzji.

AD I, IV, V.

W przedmiotowym postępowaniu postawiony RWiK zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dotyczy zamieszczenia w stosowanych w obrocie z konsumentami wzorcach umów zatytułowanych:

1) *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, postanowienia o treści: *Odbiorca może domagać się od przedsiębiorstwa obniżenia należności w razie dostarczenia wody o pogorszonej jakości. Roszczenie z tego tytułu Przedsiębiorstwo rozpatrywać będzie na podstawie zgłoszonej na piśmie reklamacji w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od wystąpienia zdarzenia,*

2) *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym,* postanowienia o treści: *Jeżeli Odbiorca zmienił adres lub siedzibę i nie zawiadomił o tym Przedsiębiorstwa, faktury oraz inne dokumenty wysyłane przez przedsiębiorstwo poczytuje się za doręczone odbiorcy,*

3) *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie,* postanowienia o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej porozumienia strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego* oraz zatytułowanych: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu), postanowienia o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej umowy strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego.*

Rozważając przesłankę bezprawności rozumianej jako działanie sprzeczne z przepisami prawa, podnieść należy, iż skarżonemu przedsiębiorcy postawiony został zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stanowiącego, iż *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów*, przy czym, stosownie do treści ust. 2 tego przepisu, *przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479[45] ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (…)*.

Zakaz stosowania postanowień wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, zwanego dalej: *rejestrem,* dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz – zgodnie z art. 479[43] Kodeksu postępowania cywilnego – również osób trzecich, tj. innych przedsiębiorców. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w powołanym rejestrze jest zatem to, iż od tego momentu posłużenie się nim (lub tożsamym z nim) przez inny podmiot wywoła skutek równoznaczny wprowadzeniu do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego.

Takie stanowisko Prezesa Urzędu pozostaje w zgodzie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006r. (sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż (*…) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479[45] § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (…)*, a w uzasadnieniu do niej, iż *(…) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.ik. obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (…). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (…)*.

Wobec tego, że z powołanego wywodu Sądu Najwyższego wynika wprost, iż nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej, stąd za niedozwolone mogą zostać uznane również postanowienia umów mieszczące się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść będzie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane postanowienia stosowane przez RWiK we wzorcach umów są tożsame z postanowieniami uznanymi za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej SOKiK, wpisanymi do rejestru pod numerami: 524, 1089, 1212, 918, 1207, 1681, 2285, 756, 1439, 1545, 922 i 1438.

Po pierwsze: Postanowienia zawarte w ww. wzorcu umowy zatytułowanym: *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* o treści: *Odbiorca może domagać się od przedsiębiorstwa obniżenia należności w razie dostarczenia wody o pogorszonej jakości. Roszczenie z tego tytułu Przedsiębiorstwo rozpatrywać będzie na podstawie*

zgłoszonej na piśmie reklamacji w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od wystąpienia zdarzenia, należy uznać za tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru na podstawie:

- wyroku z dnia 23 maja 2005 r., sygn. akt XVII Amc 77/04, pod numerem 524 o treści: *W przypadku niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy przez Organizatora, Klientowi przysługuje prawo do reklamacji złożonej na piśmie w terminie 7 dni od dnia zakończenia imprezy. Reklamacje wniesione do Organizatora po upływie 7 dni od dnia zakończenia imprezy zostaną uznane za bezskuteczne.* Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzasadniając ten wyrok uznał, że krótkie terminy reklamacji w istocie powodować mogą rezygnację konsumentów z ich składania. Postanowienie to zostało uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta.
- wyroku z dnia 29 stycznia 2007 r., sygn. akt XVII Amc 160/05, pod numerem 1089 o treści: *Reklamacje wniesione do Biura po upływie 7 dni od zakończenia imprezy uznane będą za bezskuteczne*. W uzasadnieniu wyroku SOKiK uznał, że postanowienie to spełnia przesłanki art. 385 pkt. 2 kodeksu cywilnego, gdyż prowadzi do wyłączenia lub istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.
- wyroku z dnia 22 maja 2007 r., sygn. akt XVII Amc 40/06, pod numerem 1212 o treści: *Nie zgłoszenie zastrzeżeń co od prawidłowości wystawienia faktury w terminie 7 dni od daty jej doręczenia jest jednoznaczne z jej akceptacją.* W uzasadnieniu wyroku SOKiK w pełni podzielił argumentację Prezesa UOKiK, iż postanowienie to narusza przepis art. 385^2 pkt 2 oraz art. 385^1 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.). Sąd stwierdził, iż takie postanowienie zawiera zbyt krótki termin zgłaszania przez konsumentów reklamacji, co może powodować rezygnację przez konsumentów ze złożenia reklamacji w ogóle. Sąd stwierdził ponadto, iż do umowy mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego, a co za tym idzie do reklamacji z tytułu nienależytego wykonania świadczenia, znajdują zastosowanie przepisy dotyczące rękojmi za wady.

Ponadto należy zauważyć, że z art. 563 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93) wynika, iż termin na złożenie reklamacji wynosi jeden miesiąc od dnia wykrycia wady. Zgodnie z art. 558 § 1 kodeksu cywilnego wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi względem konsumenta jest dopuszczalne tylko w przypadkach określonych w przepisach szczególnych. Wskazać należy, że co do umów o świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zawieranych z konsumentami, brak jest przepisów szczególnych pozwalających na ograniczenie lub wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego.

Artykuł 385^1 § 1 kodeksu cywilnego stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Konsument, jako słabsza strona stosunku prawnego stając wobec przedsiębiorcy – profesjonalisty podlega szczególnej ochronie. W szczególności naruszają w sposób rażący interesy konsumentów działania przedsiębiorcy sprzeczne z przepisami prawa.

Odnosząc się do wyjaśnień Spółki zawartych w piśmie z dnia 28 września 2011 r. należy zauważyć, że Prezes UOKiK nie kwestionuje zasadności niezwłocznego przekazywania RWiK przez odbiorcę usług informacji o podejrzeniu, że dostarczana woda ma pogorszoną jakość. Stawiając przedmiotowy zarzut Prezes UOKiK zakwestionował treść stosowanego przez Spółkę postanowienia umownego, zgodnie z którym wyznaczono 7 dniowy termin od wystąpienia zdarzenia, w jakim konsument może złożyć na piśmie reklamację dotyczącą zaistniałych nieprawidłowości w wykonaniu umowy, jako tożsamą z postanowieniami wpisanymi do rejestru.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane postanowienia ww. wzorców umów są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru pod ww. pozycjami, ze względu na identyczny, niekorzystny dla konsumentów skutek polegający na kształtowaniu praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający ich interesy (art. 385^1 § 1 k.c.) oraz ograniczeniu odpowiedzialności przedsiębiorcy względem konsumenta za nienależyte wykonanie lub niewykonanie zobowiązania (art. 385^3 pkt 2 k.c.). Analiza porównawcza zakwestionowanego postanowienia wzorca umowy oraz cytowanych powyżej postanowień wpisanych do rejestru wskazuje, że to pierwsze wyczerpuje przesłanki postanowienia uznanego za niedozwolone. Zakwestionowany zapis umowy nie ma wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże w ocenie Prezesa Urzędu, wykładnia jego treści prowadzi do wniosku, że mieści się on w hipotezie przytoczonych klauzul niedozwolonych, bowiem wyznaczony przez RWiK, 7 – dniowy termin na składanie reklamacji w przypadku dostaw wody o pogorszonej jakości, od dnia wystąpienia zdarzenia należy uznać za zbyt krótki.

Powyższe skutkuje uznaniem, że udowodniona została również bezprawność działania Spółki, polegająca na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Skoro zatem, kwestionowane zapisy są tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru, to posługiwanie się nim w obrocie konsumenckim, zgodnie z treścią art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznać należy za działanie bezprawne, stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należało orzec jak w **punkcie I** sentencji decyzji.

Po wtóre: Zapisy wzorców umów zatytułowanych: *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* o treści: *Jeżeli Odbiorca zmienił adres lub siedzibę i nie zawiadomił o tym Przedsiębiorstwa, faktury oraz inne dokumenty wysyłane przez przedsiębiorstwo poczytuje się za doręczone odbiorcy,* należy uznać za tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru na podstawie:

- wyroku SOKIK z dnia 17 sierpnia 2006 r., sygn. akt: XVII AmC 100/05 pod numerem 918 o treści: *Zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy przez Fronton będzie wysłane listem poleconym na adres nabywcy, określony w umowie lub zawiadomieniu o zmianie adresu. Odmowa przyjęcia przez nabywcę lub dwukrotna adnotacja poczty „nie podjęto w terminie"(awizo) wywołuje skutki doręczenia. Skutki doręczenia wywołuje również doręczenie zastępcze, określone w art. 138 i art. 139 kodeksu postępowania cywilnego, tj. doręczenie pisma dorosłemu domownikowi, administracji domu, sołtysowi lub dozorcy domu.*

Fronton pozostawia w aktach umowy pismo ze skutkiem doręczenia, jeśli nabywca nie zawiadomi Fronton-u o zmianie adresu i nazwiska, a wysłane zawiadomienie wróci z adnotacją „adresat nieznany" lub temu podobną. Zawiadomienie stanowi integralną część umowy. W uzasadnieniu wyroku SOKiK stwierdzi, że przywołane postanowienie umowne (…) *kształtuje sytuację konsumenta niekorzystnie w porównaniu z sytuacją pozwanego, nakładając na konsumenta bardzo rygorystyczne skutki w zakresie odbierania korespondencji pozwanego analogiczne jak przepisy kpc w odniesieniu do korespondencji sądowej. Instytucja doręczenia zastępczego należy do prawa procesowego i negatywnie należy ocenić próbę jej adaptowania do obrotu gospodarczego zwłaszcza, gdy jedną ze stron umowy jest konsument oraz mając na uwadze art. 61 kc, zgodnie z którym oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Podkreślić należy, iż instytucja doręczenia zastępczego nie jest gwarantem dojścia do konsumenta oświadczenia woli pozwanego w w/w sposób. Również dwukrotna adnotacja placówki pocztowej „nie podjęto w terminie" nie przesądza o tym, że konsument mógł zapoznać się z oświadczeniem woli pozwanego. Postanowienia (…) umowy mogą prowadzić do sytuacji, gdy konsument pozbawiony możliwości rzeczywistego zapoznania się z oświadczeniem woli pozwanego narażony będzie na jego skutki prawne. Takie ukształtowanie obowiązków konsumenta rażąco narusza jego interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami,*

- wyroku SOKIK z dnia 16 kwietnia 2007 r., sygn. akt: XVII AmC 43/06 pod numerem 1207 o treści: *W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu, korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną.*
- wyroku SOKIK z dnia 30 czerwca 2009 r., sygn. akt: XVII AmC 513/09 pod numerem 1681 o treści: *Wszelka korespondencja wysłana przez Bank do Kredytobiorcy pocztą lub kurierem na ostatni podany przez niego adres do korespondencji (adres zameldowania, w przypadku, gdy Kredytobiorca nie podał adresu do korespondencji), będzie uważana za doręczoną.*
- wyroku SOKIK z dnia 9 września 2010 r., sygn. akt: XVII AmC 999/09 pod numerem 2285 o treści: *Strony zgodnie ustalają, że korespondencja wysłana dwukrotnie listem poleconym na ostatnio podany adres do korespondencji uznana zostaje jako doręczona.*

Odnosząc się do wyjaśnień Spółki zawartych w piśmie z dnia 28 września 2011 r. należy zauważyć, że Prezes UOKiK nie kwestionuje prawa Spółki do żądania poinformowania jej przez konsumenta o zmianie adresu lub siedziby. Zastrzeżenia Prezesa UOKiK budzi treść postanowienia umownego określającego tryb uznania wysyłanej korespondencji za doręczoną odbiorcy.

Skierowanie przez RWiK do konsumentów korespondencji w sprawie wykonania umowy o świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest oświadczeniem woli Spółki złożonym konsumentom w rozumieniu art. 60 k.c. W świetle art. 61 § 1 zd. 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego tre-

ścią. Zatem oświadczenie woli składane innej osobie może być uznane za skutecznie doręczone jedynie wówczas, gdy dotarło do tej osoby w sposób umożliwiający jej zapoznanie się z jego treścią. Tak więc czynność wysyłania pisma, stanowiącego oświadczenie woli jednej ze stron umowy, nie może być uznawana za jego skuteczne doręczenie. Wobec tego, że analiza porównawcza kwestionowanego postanowienia umownego stosowanego przez RWiK z klauzulami wpisanymi do rejestru wskazuje na podobieństwo treści i skutków stosowania jednych i drugich, czego nie zmieniają odmienności w zakresie użytych sformułowań i wyrazów, uznać należy, że udowodniona została bezprawność działania Spółki, polegająca na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowienia ww. wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Skoro zatem, kwestionowany zapis jest tożsamy z klauzulami wpisanymi do rejestru, to posługiwanie się nim w obrocie konsumenckim, zgodnie z treścią art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznać należy za działanie bezprawne, stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należało orzec jak w **punkcie IV** sentencji decyzji.

Po trzecie: Zapisy *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej porozumienia strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego* oraz wzorców umownych zatytułowanych: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie (z ustanowieniem służebności przesyłu)* o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej umowy strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego* należy uznać za tożsamy z klauzulami wpisanymi do rejestru na podstawie:

- wyroku SOKiK z dnia 15 września 2006 r., sygn. akt XVII AmC 118/05 pod numerem 1438 o treści: *Właściwym do rozpoznawania sporów z niniejszej umowy jest Sąd miejscowo właściwy ze względu na siedzibę Inwestora.* SOKiK uznał, że przedmiotowy zapis spełnia przesłanki art. 385 pkt.23 k.c. gdyż *(…) we wzorcu przewidziano zapis o poddaniu sporu do rozpoznania przez sąd, który nie zawsze będzie właściwy miejscowo. Zapis ten wyłącza możliwość skorzystania z właściwości przemiennej.*

- wyroku SOKIK z dnia 17 sierpnia 2006 r., sygn. akt: XVII AmC 100/05 pod numerem 922 o treści: *Sądem właściwym do rozpatrywania wszelkich sporów wynikłych z umowy jest sąd siedziby Frontonu.* W uzasadnieniu ww. wyroku SOKiK stwierdził, iż przywołane postanowienie *(…) stanowi tzw. klauzulę prorogacyjną i ustala wyłączną właściwość sądu na podstawie siedziby Frontonu do rozpoznania ewentualnych sporów z umowy o wybudowanie budynku i przedwstępnej sprzedaży lokali mieszkalnych i jest sprzeczny z dobrymi obyczajami. (…) wyłączenie zasady właściwości ogólnej i przemiennej sądu może stanowić dodatkową dolegliwość dla kupującego a także ograniczać realizację przysługujących mu uprawnień. Nie jest zasadne twierdzenie Frontonu, iż z racji tego, że kupujący konsumenci są mieszkańcami Krakowa, to w każdej*

sprawie właściwy będzie sąd w Krakowie. (….) w przedłożonych umowach nie znajduje się zapis, który stanowiłby, że stroną umowy mogą być wyłącznie mieszkańcy Krakowa, Sąd nie znalazł również żadnych innych przesłanek potwierdzających wyłączenie z kręgu potencjalnych klientów Frontonu osób spoza Krakowa.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 269 ze zm.) mówiąc o właściwości miejscowej, można wyróżnić właściwość: ogólną, przemienną i wyłączną. Zasadę w zakresie właściwości miejscowej określa art. 27 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego stanowiący, że *Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania*. Właściwość wyłączna dotyczy powództw związanych m.in. z prawem rzeczowym na nieruchomości, dziedziczeniem, stosunkami pomiędzy rodzicami i dziećmi. Przepisy dotyczące właściwości przemiennej przewidują możliwość wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia umowy, jej wykonania, rozwiązania lub unieważnienia, jak też o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, przed sądem właściwym dla miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości, miejsce to powinno być stwierdzone dokumentem. Przepisy art. 31 i nast. K.p.c. umożliwiają powodowi dokonanie wyboru pomiędzy sądem właściwości ogólnej, a innym sądem oznaczonym w tych przepisach, w zależności od tego, który sąd jest dla niego dogodniejszy.[7] Nie jest zatem dopuszczalne narzucenie właściwości przemiennej przez jedną ze stron stosunku prawnego/umowy, a jedynie następczy jej wybór w chwili powstania roszczenia wynikającego z umowy. Artykuł 46 k.p.c. przewiduje możliwość zawarcia tzw. umowy prorogacyjnej, polegającej na tym, że strony mogą umówić się na piśmie o poddanie sądowi pierwszej instancji, który według ustawy nie jest miejscowo właściwy, sporu już wynikłego lub sporów mogących wyniknąć w przyszłości z oznaczonego stosunku prawnego. Sąd ten, jeżeli strony nie postanowiły inaczej, będzie wówczas sądem wyłącznie właściwym. W świetle przytoczonego przepisu możliwe jest odejście od generalnego modelu właściwości ogólnej, jednak tylko wtedy, gdy jest to przedmiotem indywidualnego uzgodnienia umownego. Skuteczność takiej umowy zależy zatem od zgodnego wyrażenia woli stron.

Tak więc w rozpatrywanym przypadku, w sytuacji konieczności rozwiązywania sporu na drodze sądowej w grę wchodzą tylko dwie właściwości, tj. ogólna i przemienna. Według właściwości ogólnej, jeżeli powodem jest konsument, to powództwo powinno zostać wniesione do sądu właściwego dla siedziby przedsiębiorcy (art. 30 k.p.c.). Jeżeli natomiast powodem jest przedsiębiorca, to sądem właściwym jest sąd, w którego okręgu konsument ma miejsce zamieszkania (art. 27 § 1 k.p.c.). W przypadku właściwości przemiennej dotyczącej roszczeń wynikających z zawartej umowy, właściwym będzie sąd miejsca wykonania tej umowy (art. 34 k.p.c.). Przejęć odcinków sieci wodociągowej budowanych ze środków własnych inwestorów zewnętrznych RWIK może dokonywać na obszarze miast i gmin, na terenie których świadczy usługi związane ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odbiorem ścieków (również np. na terenie powiatu koszalińskiego i świdwińskiego). Tak więc nie w każdym przypadku sądem właściwym będzie sąd rejonowy właściwy dla siedziby RWiK, ponieważ kontrahenci Spółki mogą mieszkać, czy być właścicielami nieruchomości położonych na terenie powiatów innych, niż białogardzki.

Kwestionowane postanowienie umowne stosowane przez RWiK należy uznać za toż-

[7] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Pod redakcją K. Piaseckiego, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1996r., str.164.

same z klauzulami wpisanymi do rejestru, gdyż wykazuje ono podobieństwo treści i skutków stosowania. Nie zmieniają tego odmienności w zakresie użytych sformułowań i wyrazów. Wobec czego udowodniona została bezprawność działania Spółki, polegająca na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowienia ww. wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Skoro zatem, kwestionowane zapisy są tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru, to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim, zgodnie z treścią art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznać należy za działanie bezprawne, stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należało orzec jak w **punkcie V** sentencji decyzji.

Ad VI.

Przedmiotem prowadzonego przez Prezesa Urzędu postępowania było również rozstrzygnięcie, czy w okolicznościach stanu faktycznego sprawy znajduje uzasadnienie zarzut stosowania przez RWiK praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zdefiniowanej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a polegającej na stosowaniu we wzorcu umownym zatytułowanym: *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o brzmieniu: *Zmiana warunków świadczenia usług określonych w umowie, o której mowa w ust. 1, wiąże strony niniejszej umowy bez konieczności dokonywania jej zmian,* którego treść mogła rodzić domniemanie tożsamości z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień niedozwolonych np. pod pozycjami:. 756, 1439 i 1545.

- W wyroku SOKIK z dnia 21 kwietnia 2006 r., sygn. akt: XVII AmC 49/05 pod numerem 756 o treści: *Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany warunków niniejszej umowy, które nastąpi poprzez zarządzenie Kanclerza Wyższej Szkole Edukacji Zdrowotnej w Łodzi, nie wymaga to wypowiedzenia warunków niniejszej umowy. Zarządzenia podane zostanie do wiadomości studentów przez ogłoszenie na tablicy informacyjnej oraz w dziekanacie.*
- W wyroku SOKIK z dnia 27 kwietnia 2008 r., sygn. akt: XVII AmC 14/06 pod numerem 1439 o treści: *Przedmiotowy lokal zostanie wykonany zgodnie ze specyfikacją stanowiącą załącznik nr 3 do umowy. Sprzedający zastrzega możliwość wprowadzenia zmian w układzie architektonicznym, dokumentacji projektowej oraz w układzie zagospodarowania terenu, o ile okażą się one niezbędne ze względu na realizację inwestycji. Zmiany dotyczyć mogą w szczególności rozmieszczenia planów instalacyjnych, zastosowania określonej technologii oraz materiałów budowlanych, a także rozmieszczenia oświetlenia, układów ciągów pieszo - jezdnych oraz zieleni, na terenie objętym inwestycją. Zmiany takie nie stanowią zmiany treści niniejszej umowy.*
- W wyroku SOKIK z dnia 5 grudnia 2008 r., sygn. akt: XVII AmC 126/08 pod numerem 1545 o treści: *„BP"Maria" zastrzega sobie prawo zmiany warunków umowy z przyczyn niezależnych od biura (działanie sił wyższych, brak wymaganego minimum uczestników).*

Wyniki analizy porównawczej postanowień wpisanych do *rejestru* pod ww. pozycjami z postanowieniem wzorca umowy, zakwestionowanym przez Prezesa UOKiK prowadzą do wniosku, że

nie ma uzasadnionych podstaw dla stwierdzenia tożsamości i identyczności powołanego wyżej zapisu wzorca umowy z klauzulami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Zasady świadczenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków reguluje ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu, w której określono m.in. okres obowiązywania i tryb wejścia w życie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Tryb ten nie przewiduje konieczności zmiany umów łączących przedsiębiorstwo z odbiorcami usług. Ponadto przy świadczeniu ww. usług mogą ulec okresowo zmianie również inne warunki ich świadczenia, np. ciśnienie, pod jakim jest dostarczana woda, jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków, nie zachowanie ciągłości świadczonych usług itp. Zmiana warunków świadczenia usług wywołana ww. okolicznościami nie wymaga zmiany postanowień umowy. Odbiorcy usług mogą w takich sytuacjach domagać się obniżenia z tego tytułu uiszczanych opłat. Kwestionowane postanowienie - przewidujące, że w przypadku zmiany warunków świadczenia usług określonych w umowie, łączącej RWiK i odbiorcę usług, wiąże ona strony umowy bez konieczności dokonywania jej zmian – może, jak wynika z powyższych rozważań, odnosić się do sytuacji, gdy zmiana postanowień umowy nie jest wymagana. Pomimo, że zapisy zakwestionowanego postanowienia nie są jednoznaczne, komparatywne zestawienie brzmienia postanowienia wykorzystywanego przez Spółkę z tymi wpisanymi do *rejestru* prowadzi do wniosku, że mogą one regulować zupełnie odmienne zagadnienia. Z tych też powodów uznać należało, że brak jest podstaw do uznania ich tożsamości.

Zgodnie z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w sprawach nie uregulowanych w tej ustawie, do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Artykuł 105 kodeksu postępowania administracyjnego stanowi natomiast, że organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy z jakiejkolwiek przyczyny stało się ono bezprzedmiotowe. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie co do jej istoty. Zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymaga udowodnienia, że postanowienie wzorca umownego stosowane przez przedsiębiorcę jest tożsame z postanowieniem wzorca umowy uznanego za niedozwolone i wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479^{45} k.p.c. Skoro, przesłanka ta nie ma miejsca w okolicznościach sprawy, brakuje elementu materialnoprawnego warunkującego wydanie decyzji merytorycznej, a zatem postępowanie należy umorzyć jako bezprzedmiotowe na podstawie art. 105 §1 k.p.a, w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności orzeczono jak w **punkcie VI** sentencji decyzji.

AD VII.

Zgodnie z treścią art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 tejże ustawy.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniana jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar. Norma prawna wynikająca z art. 111 ww. ustawy stanowi jedynie, iż przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa między innymi w art. 106 należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Wskazać również należy, że kara pieniężna może być nałożona na przedsiębiorcę niezależnie od tego, czy dopuścił się naruszenia przepisów ustawy umyślnie, czy też nieumyślnie. Z powyższego wynika, że kara może być nałożona bez względu na okoliczność występowania po stronie przedsiębiorcy winy rozumianej jako świadomość bezprawności zachowania. Okoliczność ta jest jednak czynnikiem relewantnym przy miarkowaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej[8]. Nałożona przez Prezesa Urzędu kara powinna ponadto pełnić funkcję represyjną (tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów), a także prewencyjną, dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości). W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punktach **I-V** sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez RWiK praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co daje podstawy do nałożenia na Spółkę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ustalając wymiar kar pieniężnych Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk. W kontekście analizy wagi stwierdzonego naruszenia wzięto także pod uwagę okoliczność, iż naruszenia dopuścił się przedsiębiorca o bardzo silnej pozycji rynkowej, działający w warunkach monopolu naturalnego. W związku z tym po stronie konsumentów brak jest możliwości wyboru alternatywnego dostawcy usług, co również wpływa na dotkliwość zakwestionowanych praktyk. Uwzględniono także specyfikę rynku, na jakim doszło do naruszenia konkurencji. Zważono, że usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, których dotyczą stwierdzone naruszenia, należą do usług użyteczności publicznej, które są świadczone w sposób powszechny i które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania wszystkich gospodarstw domowych. Stwierdzone naruszenia dotyczą zatem towaru, który należy uznać za niezbędny z punktu widzenia konsumentów, z którego nie mogą oni zrezygnować i którego nie mogą oni zastąpić towarem o częściowej choćby substytucyjności. Jednocześnie wzięto także pod uwagę geograficzny zasięg działania Spółki, który ogranicza terytorialny zasięg oddziaływania do wymiaru lokalnego. Prezes Urzędu wziął pod uwagę także okres stosowania stwierdzonych naruszeń, wynikający z ustalenia, że wzorce umów zatytułowane: *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* na terenie miasta Białogard stosowane są od 2003 r., natomiast na pozostałym obszarze działania Spółki od 2006 r. Wzorce umów zatytułowane: *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie*: *Umowa sprzedaży sieci wodocią-*

---

[8] Konrad Kohutek w: „*Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*", Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2008 r., str. 1027.

gowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie (z ustanowieniem służebności przesyłu) stanowiące załączniki do zarządzenia Nr 34/2010 Prezesa Zarządu RWik weszły w życie od 1 stycznia 2011 r., natomiast zarządzenie nr 38/2007 – do którego załącznikami były dokumenty o takich samych tytułach obowiązywało od 31 grudnia 2007 r. Oceniając wagę naruszenia Prezes Urzędu miał również na względzie, iż zakwestionowane praktyki wymierzone są we wszystkich konsumentów korzystających z usług Spółki, a zatem mają charakter powszechny.

Z uwagi na różnorodność stosowanych przez przedsiębiorcę praktyk, konieczne stało się wymierzenie dwóch kar pieniężnych.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszych kar jest przychód osiągnięty przez Spółkę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Spółka w 2010 r. uzyskała przychód w wysokości […]**zł,** wobec czego maksymalna kara pieniężna, jaka może zostać nałożona na przedsiębiorcę w oparciu o ww. przepisy wynosi […] **zł.**

Zdaniem Prezesa Urzędu działania podejmowane przez RWiK w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą powinny były uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Zebrane w postępowaniu wyjaśnienia i informacje mogą zatem wskazywać na co najmniej nieumyślne działanie Spółki. Pamiętać należy, że na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem wobec Spółki kary pieniężnej jest fakt, iż jako przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne z dużym doświadczeniem na rynku usług zbiorowego zaopatrzenia powinien mieć świadomość, że stosowanie klauzul uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, a także postanowień sprzecznych z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, jest bezprawne. Spółka winna zatem zdawać sobie sprawę z konieczności konstruowania wzorców umownych z uwzględnieniem przepisów zarówno ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, jak i art. 385^1 i nast. k.c. oraz dostosowywania wykorzystywanych przez siebie wzorców umownych do treści wpisów zamieszczanych w rejestrze.

Od początku 2011 r. do dnia wszczęcia przedmiotowego postępowania kwestionowane zapisy nie zostały przez Spółkę zastosowane ani razu, w związku z czym należy uznać, że skutki naruszeń, nawet jeśli wystąpiły we wcześniejszych okresach, miały charakter sporadyczny.

Pierwsza kara określona w niniejszej decyzji jest wymierzana w związku ze stosowaniem przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej **w punkcie II i III sentencji** niniejszej decyzji. Praktyka ta polega na zamieszczeniu we wzorcach umów zatytułowanych:

1. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków i Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia,
2. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o treści: *Przedsiębiorstwo ma prawo rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenie w przypadku: (…)*

dokonania zmian w instalacji Odbiorcy wpływających negatywnie na funkcjonowanie sieci i urządzeń Przedsiębiorstwa.

Bezprawność przywołanych wyżej postanowień wynika z niezgodności z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, stąd zasadnym jest wymierzenie jednej kary za powyższe praktyki.

Stosowane przez Spółkę naruszenia zbiorowych interesów konsumentów ujawniają się na etapie zawierania kontraktu i polegają na mającym wpływ na treść kontraktu naruszeniu przepisów prawa. Wzorce ww. umów stosowane są przez Spółkę na terenie miasta Białogard od 2003 r., natomiast na pozostałym obszarze jej działania od 2006 r. Prezes Urzędu zważył, iż w wyniku powyższych zachowań sytuacja konsumentów została osłabiona, gdyż umowy określające zasady dostarczania wody i odprowadzania ścieków mogą być rozwiązane w sytuacjach nie przewidzianych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Rozwiązanie umowy jest równoznaczne z zaprzestaniem dostarczania wody lub odprowadzania ścieków, a więc pozbawiają konsumenta dostępu do usługi, korzystanie z której jest podstawową życiową potrzebą każdego człowieka.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu kary pieniężnej na poziomie […]**%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 r., czyli kwotę na poziomie […] **zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zaszły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W ocenie Prezesa UOKiK w sprawie tej nie wystąpiły okoliczności łagodzące i obciążające, w związku z karę pozostawiono w niezmienionej wysokości **24.071 zł**.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma w niniejszym przypadku miejsca.

W związku z powyższym ustalono wysokość kary na kwotę **24.071 zł**. W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości […]**%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2009 r. i stanowiąca około […]**%** maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych RWiK. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorcy.

Wobec powyższego orzeczono, jak w **punkcie VII ppkt 1** sentencji niniejszej decyzji.

Druga kara określona w niniejszej decyzji jest wymierzana w związku ze stosowaniem przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej **w punkcie I, IV, V sentencji** niniejszej decyzji. Praktyka ta polega na zamieszczeniu we wzorcach umownych zatytułowanych:

1. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowienia o treści: *Odbiorca może domagać się od przedsiębiorstwa obniżenia należności w razie dostarczenia wody o pogorszonej jakości. Roszczenie z tego tytułu Przedsiębiorstwo*

rozpatrywać będzie na podstawie zgłoszonej na piśmie reklamacji w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od wystąpienia zdarzenia,

2. *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* postanowienia o treści: *Jeżeli Odbiorca zmienił adres lub siedzibę i nie zawiadomił o tym Przedsiębiorstwa, faktury oraz inne dokumenty wysyłane przez przedsiębiorstwo poczytuje się za doręczone odbiorcy,*

3. *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* postanowienia o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej porozumienia strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego* oraz zatytułowanych: *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu) postanowienia o treści: *Wszelkie ewentualne spory wynikające z realizacji postanowień niniejszej umowy strony przekazują do rozstrzygnięcia Sądowi właściwemu dla siedziby Przejmującego*

uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 [45] Kpc, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia wzorców umownych zatytułowanych: *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* i *Umowa Nr… o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z osobą korzystającą z lokalu w budynku wielolokalowym* są stosowane przez Spółkę w umowach zawieranych z odbiorcami usług z terenu miasta Białogard od 2003 r., natomiast z odbiorcami z terenu pozostałych gmin objętych zasięgiem działania Spółki - od 2006 r. Natomiast kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia wzorców umownych zatytułowanych: *Porozumienie przedwstępne dotyczące przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na własność i do eksploatacji RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* oraz *Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie i Umowa sprzedaży sieci wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz RWiK Sp. z o.o. w Białogardzie* (z ustanowieniem służebności przesyłu) są stosowane przez Spółkę od 2007 r.

Prezes Urzędu zważył, iż – stosowanie przez RWiK postanowień ww. wzorców umów tożsamych z postanowieniami wpisanymi do rejestru wywołuje skutek polegający na kształtowaniu praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający ich interesy.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu kary pieniężnej na poziomie […]**%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 r., czyli kwotę na poziomie [… **zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zaszły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W ocenie Prezesa UOKiK w sprawie tej nie wystąpiły okoliczności łagodzące i obciążające, w związku z tym karę pozostawiono w niezmienionej wysokości **14.443 zł**.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma w niniejszym przypadku miejsca.

W związku z powyższym ustalono wysokość kary na poziomie **14.443 zł**. W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości [… **%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 r. i stanowiąca około […] **%** maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy i współmierna do możliwości finansowych WZ. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorcy.

Wobec powyższego orzeczono, jak w **punkcie VII ppkt 2** sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w NBP O/O Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Niniejsze postępowanie w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję zostało wszczęte z urzędu. W jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I – V sentencji przedmiotowej decyzji stwierdził stosowanie przez RWiK praktyk, o których mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 263 § 1 k.p.a.
w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć RWiK kwotą kosztów w wysokości 11,25 zł (słownie: jedenaście złotych 25/100) stanowiących koszty wysyłki pism. Na podstawie art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów określono RWiK 14 dniowy termin zwrotu Prezesowi Urzędu kosztów postępowania, liczony od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Wobec powyższego orzeczono, jak w **punkcie VIII** sentencji niniejszej decyzji.

Koszty postępowania, określone w punkcie VIII decyzji, należy uiścić w określonym w sentencji decyzji terminie na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479^{28} § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt VIII sentencji niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479^{32} § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 264 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i konsumentów
Dyrektor Delegatury w Gdańsku

Roman Jarząbek

Otrzymuje:

Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.

ul. Ustronie Miejskie 1

78- 200 Białogard